

Югозападен университет „Неофит Рилски“

РЕЦЕНЗИЯ

От проф. д-р Даниела Илиева

Професор във (ВУЗФ) Висше Училище по Застраховане и Финанси

Научна специалност: „3.7. Администрация и управление“

Относно: Дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен доктор“ по научна специалност в Югозападен университет „Неофит Рилски“

Автор на дисертационния труд: Хава Хюсеин Орцева

Тема на дисертационния труд: „Изграждане на модели за електронно здравеопазване в република България“

Основание за представяне на становището: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно заповед 869 от 18.03.2025 г. на Ректора на Югозападен университет „Неофит Рилски.

I. *Кратки биографични данни за кандидата*

Д-р Хава Хюсеин Орцева е родена на 29 май 1991 г. в гр. Якоруда, Република България. Завършва средното си образование в СУ „Св. Св. Кирил и Методий“, гр. Белица, а по-късно придобива висше образование с магистърска степен по „Здравен мениджмънт“ от Югозападен университет „Неофит Рилски“. Притежава също така диплома по медицина от Медицински университет – София със специализация по акушерство и гинекология. В момента практикува като лекар в МБАЛ Разлог, където отговаря за диагностика, лечение и превенция на заболявания в сферата на женското здраве.

Освен активна медицинска практика, д-р Орцева притежава значителен интерес към развитието на здравните системи и тяхното дигитализиране, което се изразява в темата на нейната дисертация „Изграждане на модели за електронно здравеопазване в Република България“, разработена в редовна форма в ЮЗУ „Неофит Рилски“ към катедра „Национална сигурност и публична администрация“ под научното ръководство на доц. д-р Росица Дойновска.

II. Характеристика на научната и научно-приложната продукция на кандидата

Кандидатът представя за оценка дисертационен труд в обем от 184 страници, автореферат и три научни публикации, посветени на темата на изследването. Дисертацията отговаря на изискванията за оригинален принос, изследвайки актуалния въпрос за дигитализацията на здравеопазването в контекста на националното и европейското законодателство. Научната разработка е структурирана логично, включва методологически издържано емпирично проучване, обосновани изводи и предложения за практически решения.

Представените публикации напълно отговарят на минималните национални изисквания и са тематично обвързани с дисертационния труд. Те са публикувани в научни рецензирани издания и допринасят за популяризиране на резултатите от изследването. Съгласно приложената таблица с наукометрични показатели, кандидатът изпълнява минималните количествени критерии с точно изискуемия брой точки по всяка група показатели.

III. Основни приноси в научната, научно-приложната и преподавателска дейност на кандидата (*след всеки принос да се посочи къде се съдържа*)

В дисертационния труд на д-р Хава Орцева са идентифицирани няколко основни приноса, обединяващи научната, научно-приложната и образователната стойност на разработката:

1. Формулиране и обосноваване на нов научен проблем

Авторът въвежда и аргументира необходимостта от създаване на интегрирани модели за електронно здравеопазване, разглеждайки проблема не просто като техническа или административна мярка, а като цялостен управленски модел с правна, социална и етична компонента. Този проблем е нов за българската публична администрация и е разгърнат в глава първа и трета от дисертацията.

2. Формулиране на нова теза

Дисертационната работа защитава тезата, че успешното въвеждане на електронно здравеопазване в България зависи не само от техническата инфраструктура, но и от нормативната хармонизация с ЕС, ефективното управление и нагласите на крайните потребители. Това е изложено в глава втора и трета, подкрепено от емпирични данни и международен сравнителен анализ.

3. Доказване с нови средства на съществуващи теоретични концепции

Чрез критичен правен анализ и сравнително изследване между международни практики и националния контекст, кандидатът потвърждава значението на правната уредба и политиките в процеса на дигитализация на здравеопазването. Подходът е иновативен за България и намира израз в глава втора и заключението на дисертацията.

4. Създаване на нова класификация и модел

Разработен е концептуален модел за внедряване на електронно здравеопазване, който включва нормативни, управленски и социални аспекти, както и практически мерки за повишаване на ефективността на здравните услуги. Този модел е представен и визуализиран в глава четвърта.

5. Получаване и доказване на нови факти

Проведено е емпирично изследване сред пациенти в Югозападна България чрез анкетен метод. Данните разкриват реални нагласи и възприятия относно дигитализацията в здравеопазването, което предоставя нова фактологична основа за бъдещи политики (последна глава, т. 4.1).

6. Принос за внедряване

Част от изводите и предложените решения могат да се използват от здравни институции и управленски органи при проекти за дигитализация. Практическите препоръки обхващат законодателни промени, повишаване на дигиталната грамотност и структурни мерки за сигурност и достъпност.

Значимост на приносите за науката и практиката

Представените приноси имат както теоретична стойност (разработване на концепции и модели), така и висока практическа значимост – приложимост в законодателството и управлението на здравните системи. Социалният ефект се изразява в потенциала за подобряване на достъпа и качеството на здравните услуги чрез цифрови технологии.

Авторски принос

Приносите са резултат от самостоятелната работа на кандидата, подкрепена от личен практически опит в медицинската сфера, отразен в избора на обект и методология на изследването.

IV. Критични бележки и препоръки.

Дисертационният труд на д-р Хава Орцева представя сериозен научен потенциал, но в духа на академичната обективност следва да се отбележат и някои мотивирани критични бележки:

1. Относно постановката на изследователския проблем

Въпреки ясно изразената актуалност на темата, формулировката на целта и задачите в началото на дисертацията би могла да бъде по-прецизна по отношение на границите между теоретичните и приложните цели. Сливането на концептуални и практически намерения понякога затруднява проследяването на логиката в изследователския план.

2. По отношение на анализа и обобщенията

Представените резултати от емпиричното проучване (уеб-базирана анкета) са ценни, но не са достатъчно обстойно обсъдени спрямо възможностите за обобщение извън рамките на извадката. Липсва критична рефлексия относно ограничената представителност и потенциалните отклонения в резултатите – факт, който е споменат, но не е анализиран достатъчно задълбочено.

V. Заключение

След задълбочен преглед и анализ на представените от д-р Хава Орцева материали – дисертационен труд, автореферат и научни публикации – може да се направи еднозначен извод, че изследването отговаря на изискванията за научна оригиналност, актуалност и обществена значимост.

Дисертационната работа се отличава с ясна структура, последователна аргументация и приносен характер както в научно-теоретичен, така и в приложен аспект. Темата за електронното здравеопазване е разгледана от интердисциплинарна перспектива, което създава реална възможност за практическо внедряване на изведените модели и препоръки.

Кандидатът е изпълнил в пълен обем минималните национални изисквания по показателите, утвърдени за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ в направление 3.7. „Администрация и управление“. Научната продукция е тематично обвързана с дисертацията, публикувана е в рецензирани издания и съответства на добрите академични стандарти.

В заключение давам положителна оценка на представения труд и категорично предлагам на уважаемото жури д-р Хава Хюсеин Орцева да бъде удостоена с образователната и научна степен „доктор“.

Дата: 10 май, 2025

Рецензент: проф. д-р Даниела Илиева

South-West University "Neofit Rilski"

REVIEW

By Prof. Dr. Daniela Ilieva

Professor at (VUZF) Higher School of Insurance and Finance

Scientific specialty: "3.7. Administration and Management"

Subject: doctoral thesis for obtaining the educational and scientific degree
“Doctor” in a scientific specialty at South-West University "Neofit Rilski"

Author of the dissertation: Hava Husein Ortseva

Topic of the dissertation: "Building models for e-health in the Republic of Bulgaria"

Basis for submitting the review: participation in the scientific jury for the defense of the dissertation according to Order No 869 of 18.03.2025 of the Rector of South-West University "Neofit Rilski."

I. *Brief biographical information about the candidate*

Dr. Hava Husein Ortseva was born on May 29, 1991 in Yakoruda, Republic of Bulgaria. She completed her secondary education at High School "St. St. Cyril and Methodius", Belitsa, and later obtained a master's degree "Health Management" from South-West University "Neofit Rilski". She also holds a medical degree from the Medical University - Sofia with a specialization in obstetrics and gynecology. She currently practices as a doctor at the Multi-profile hospital for active treatment in Razlog, where she is responsible for diagnostics, treatment and prevention of diseases in the field of women's health.

In addition to her active medical practice, Dr. Ortseva has a significant interest in the development of health systems and their digitalization, which is expressed in

the topic of her dissertation "Building Models for Electronic Healthcare in the Republic of Bulgaria", developed in a full-time form at the South-West University "Neofit Rilski" at the Department of "National Security and Public Administration" under the scientific supervision of Assoc. Prof. Rositsa Doinovska, PhD.

II. *Characteristics of the candidate's scientific and applied scientific production*

The candidate submits for evaluation a scientific paperwor in the volume of 184 pages, an abstract and three scientific publications dedicated to the topic of the research. The dissertation meets the requirements for original contribution, exploring the current issue of the digitalization of healthcare in the context of national and European legislation. The scientific work is structured logically, includes a methodologically sound empirical study, substantiated conclusions and proposals for practical solutions.

The submitted publications fully meet the minimum national requirements and are thematically related to the dissertation work. They have been published in scientific peer-reviewed publications and contribute to the popularization of the research results. According to the attached table with scientometric indicators, the candidate meets the minimum quantitative criteria with the exact required number of points for each group of indicators.

III. Main contributions to the candidate's scientific, applied scientific and teaching activities (*after each contribution, indicate where it is contained*)

In the dissertation of Dr. Hava Ortseva, several main contributions have been identified, uniting the scientific, scientific-applied and educational value of the work:

1. Formulation and justification of a new scientific problem

The author introduces and argues the need to create integrated models for e-health, considering the problem not simply as a technical or administrative measure, but as a comprehensive management model with a legal, social and ethical component. This problem is new for the Bulgarian public administration and is developed in chapters one and three of the dissertation.

2. New thesis formulation

The dissertation defends the thesis that the successful introduction of e-health in Bulgaria depends not only on the technical infrastructure, but also on regulatory harmonization with the EU, effective governance and end-user attitudes. This is presented in chapters two and three, supported by empirical data and international comparative analysis.

3. Proving existing theoretical concepts with new means

Through critical legal analysis and comparative research between international practices and the national context, the candidate confirms the importance of legal framework and policies in the process of digitalization of healthcare. The approach is innovative for Bulgaria and finds expression in chapter two and the conclusion of the dissertation.

4. A new classification and model creation

A conceptual model for the implementation of e-healthcare has been developed, which includes regulatory, managerial and social aspects, as well as practical measures to increase the efficiency of health services. This model is presented and visualized in chapter four.

5. Obtaining and proving new facts

An empirical study was conducted among patients in Southwestern Bulgaria using a survey method. The data reveal real attitudes and perceptions regarding digitalization in healthcare, which provides a new factual basis for future policies (last chapter, item 4.1).

6. Contribution to implementation

Some of the conclusions and proposed solutions can be used by healthcare institutions and management bodies in digitalization projects. Practical recommendations cover legislative changes, increasing digital literacy, and structural measures for security and accessibility.

Significance of contributions to science and practice

The presented contributions have both theoretical value (development of concepts and models) and high practical significance – applicability in legislation and management of health systems. The social impact is expressed in the potential for improving access and quality of health services through digital technologies.

Contribution of the author

The contributions are the result of the candidate's independent work, supported by personal practical experience in the medical field, reflected in the choice of research object and methodology.

IV. Critical remarks and recommendations.

Dr. Hava Ortseva's dissertation presents serious scientific potential, but in the spirit of academic objectivity, some motivated critical remarks should also be noted:

1. Regarding the formulation of the research problem

Despite the clearly expressed topicality of the topic, the formulation of the goal and tasks at the beginning of the dissertation could be more precise regarding the boundaries between theoretical and applied goals. The merging of conceptual and practical intentions sometimes makes it difficult to follow the logic in the research plan.

2. Regarding analysis and summaries

The presented results of the empirical study (web-based survey) are valuable, but are not sufficiently discussed in terms of the possibilities for generalization beyond the sample. There is a lack of critical reflection on the limited representativeness and potential bias in the results – a fact that is mentioned but not analyzed in sufficient depth.

v. Conclusion

After a thorough review and analysis of the materials presented by Dr. Hava Ortseva – dissertation, abstract and scientific publications – an unambiguous conclusion can be drawn that the study meets the requirements for scientific originality, relevance and public significance. The dissertation is distinguished by a clear structure, consistent argumentation and contribution in both scientific-theoretical and applied aspects. The topic of e-health is considered from an interdisciplinary perspective, which creates a real opportunity for practical implementation of the derived models and recommendations.

The candidate has fully fulfilled the minimum national requirements for the indicators approved for the acquisition of the educational and scientific degree "doctor" in direction 3.7. "Administration and management". The scientific

production is thematically related to the dissertation, has been published in peer-reviewed publications and complies with good academic standards.

In conclusion, I give a positive assessment of the presented work and categorically propose to the esteemed jury that Dr. Hava Hussein Ortseva be awarded the educational and scientific degree ‘Doctor’.

Date: May 10, 2025

Reviewer: Prof. Daniela Ilieva, PhD